

ပုဂံခေတ် ကျောက်စာများ

မောင်နေလ

“မောင်တို့ကြားကုန်လော့
မယ်တို့ကြားကုန်လော့
ရှေးဖျား ပုဂံပြေမှာဖြင့်
မြန်မာတတွေမှာ ရတနာ ရွှေငွေ
အပေါင်းငဲ့ပြင်
မင်းကောင်းနော်ရထာတဲ့
မော်စရာဟိုတခေတ်ကိုဖြင့်
ဉာဏ်သစ်ကာတရွှင်ရွှင်နဲ့
ဘဝင်မှာ အမြင်မှန်းကာပေါ့
တမ်းတ၍ ကြည်ညိုပါ”

ဆရာဇော်ဂျီ၏ “ရှေးခေတ်ပုဂံပြည်” စကားညှပ်သံချိုကဗျာတွင် ပထမဆုံးမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို စတင် တည်ထောင်ခဲ့သောပုဂံခေတ် အနော်ရထာမင်းလက်ထက် ရှေးခေတ်ပုဂံသားတို့၏ ဘဝသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါ သည်။ ထို့အတူ မြန်မာစာပေအစမှာလည်း ပုဂံကျောက်စာက ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံခေတ်တွင် ပေစာ၊ ပုရပိုက်စာ၊ အုတ်ခွက်စာ၊ စဉ့်ကောင်းစာ၊ မင်စာ၊ ကျောက်စာများဖြစ်ထွန်းခဲ့၏။ ပေစာ၊ ပုရပိုက်စာတို့မှာ အချိန်ကာလ၊ ရာသီ ဥတုပယောဂတို့ကြောင့် မတွေ့ရတော့ပါ။ ကျန်စာပေတို့ကို ယခုတိုင် အများအပြား တွေ့ရ၏။

ကျောက်စာမှာ ကျောက်သားမျက်နှာထက်တွင် ထွင်းထုရေးသားထားသောစာ ဖြစ်၏။ ပုဂံခေတ်စာပေ တွင် အရေအတွက် အများဆုံးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်စာအများစုမှာ အလှူမှတ်တမ်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ကျောက်စာတို့တွင် အလှူပြုသည့်နှစ် အလှူပြုသူ အလှူဆုတောင်းနှင့်ကျိန်စာတို့ ပါဝင်၏။ ပုဂံခေတ်ကျောက် စာများသည် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၊ မြန်မာစာပေသမိုင်း မြန်မာယဉ်ကျေးမှုနှင့်အနုပညာသမိုင်းစသည့်အထောက် အထားအဖြစ် လွန်စွာအရေးပါကြ၏။

မြန်မာအက္ခရာများသည် အိန္ဒိယပြည်မှာ ဗြဟ္မီအက္ခရာပွား ပလ္လဝအက္ခရာကို အခြေခံ၍ အနော်ရထာ မင်းလက်ထက်မှာ စတင်တီထွင်ခဲ့ကြသည်ဟု ယူဆကြပါသည်။ ပျူ၊ မှန်၊ ပါဠိအက္ခရာတို့က မြန်မာအက္ခရာတို့ထက် စောခဲ့ကြ၏။ ခုနစ်သက္ကရာဇ်အခိုင်အမာဖြင့် ရေးထိုးခဲ့သော ကျောက်စာမှာ “ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ”ဖြစ်ပါ သည်။ ပေါ်တော်မူဘုရားကျောက်စာနှင့်တောင်ခစည်သဘင်ကျောက်စာတို့မှာ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာထက် ပို စောသည်ဟုခန့်မှန်းကြ၏။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ ရွှေစည်းခုံမှန်ကျောက်စာမှာလည်း ထူးခြားထင်ရှားပါသည်။

xxxxxxxxxxxx

“ချစ်သူအပေါင်းမှ ကဲ့ကွာကုန်သောသူတို့၏ မျက်ရည်ကို အကျိုးစီးပွားလွတ်မြောက်ခြင်းဖြင့် လက်နှင့် တူသော မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ဂြိုတြိဘုဝနာ ဒိတျဓမ္မရာဇမင်းသည် သုတ်ပစ်လတ္တံ့။ စိတ်နှလုံးပူဆွေးသူတို့၏ နှပ်ရည်ကို အကျိုးစီးပွားထွက်မြောက်ခြင်းဖြင့် ရေနှင့်တူသောကရုဏာဖြင့် ဆေးကြောပစ်လတ္တံ့။ နတ်မင်းကြီးဂြိုတြိဘုဝနာ ဒိတျဓမ္မရာဇမင်းသည် လက်ျာလက်ဖြင့် ပြည်သူအပေါင်းအား ထမင်း၊ မုန့်ပေးလတ္တံ့။ လက်ဝဲလက်ဖြင့် လူအ ပေါင်းအား ပစ္စည်းဥစ္စာ အဝတ်ပုဆိုးပေးလတ္တံ့။ ပြည်သူအပေါင်းသည် အမိရင်ခွင်ရှိသားငယ်ကဲ့သို့ ရှိကြလတ္တံ့။”

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ ဘုန်းတန်ခိုးအာဏာနှင့်မေတ္တာကရုဏာတရားတို့ကို ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါ

သည်။ ရွှေစည်းခုံမှန်ကျောက်စာလာအလင်္ကာအရေးအဖွဲ့များသည် နောင်ရေးထိုးမည့်ကျောက်စာများအတွက် လမ်းညွှန်ဖြစ်ခဲ့၏။

သက္ကရာဇ် ၄၇၄ ခုနှစ်ခန့်တွင် ရေးထိုးခဲ့သည့်ကျောက်စာဟု ခန့်မှန်းကြသည့် “ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ (ဝါ)မြစေတီကျောက်စာ” တွင် ပါဠိ၊ ပျူ၊ မှန်၊ မြန်မာ လေးဘာသာတို့ဖြင့် သုံးစွဲထား၏။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ သားတော် ရာဇကုမာရ်သည် ခမည်းတော်၏ မွေးကျေးဇူးကို အောက်မေ့၍ ရွှေဆင်းတုတစ်ဆူ ပြုလုပ်လှူဒါန်း ပြီး ဂူဘုရားမှာ ဌာပနာပုံ ဖြစ်ပါသည်။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ဆုပန်သည်။ ဘုရားသို့ လှူထားသော ကျွန်များကို နှိပ် စက်လျှင် အရိမေတ္တယျဘုရား မဖူးရစေနှင့်ဟု ကျိန်စာဆိုခဲ့၏။

“ဂြို နမောဗုဒ္ဓာယ၊ ဘုရားသခင်။ သာသနာ အနှစ်တစ်ထောင့်ခြောက်ရာနှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် လွန်လေပြီးရ ကား ဤအရိမဒ္ဓနုပူရမည်သောပြည်၌အား ဂြိုတြိဘုဝနာဒိတျမဗ္ဗရာဇ်မည်သောမင်းဖြစ်၏။ ထိုမင်း၏ ပယ်မယား တစ်ယောက်သောကား၊ တြိလောကဝဋ်သကာဒေဝီမည်၏။ ထိုပယ်မယားသားတမူလည်း ရာဇကုမာရ်မည်၏။”

ပုဂံခေတ်အရေးအသားကို မျက်မှောက်ခေတ်အရေးအသားဖြင့် ပြန်ရေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဝေါဟာ ရဗေဒ၊ ဝါစသရဗေဒနည်းအားဖြင့် ပုဂံခေတ်စာလုံးပေါင်းများမှာ ပြောင်းလဲရွတ်ဆိုမှုအစဉ်ကို သိမြင်ရ၏။ ယခုခေတ် သဝေထိုး(ေ-)ဖြင့် ရေးလေ့ရှိသော အေ-သရကို ပုဂံခေတ်က လုံးကြီးတင် ယပက်လက်သတ်(ဝ်) ဖြင့်ပေါင်း၏။ ပုံစံ-ပိယ်=ပေ၊ ပေး။

ယခုခေတ် သဝေထိုးဝဆွဲ(ေ-)ဖြင့် ရေးလေ့ရှိသောစာလုံးကိုလည်း ပုဂံခေတ်က တစ်ချောင်းငင်ယပက် လက်သတ်(-ယ်)ဖြင့် ပေါင်း၏။ ပုံစံ-ငယ်=ငွေ။ ယခုခေတ် လုံးကြီးတင်တစ်ချောင်းငင်ဖြင့်ရေးသော အို-သရ ကို ပုဂံခေတ်က ဝသတ်(ဝ်)ထည့်ပြီး ပေါင်း၏။ ပုံစံ-ကိုဝ်=ကို။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် တစ်ချောင်းငင်လုံးကြီးတင်မပါ သည်လည်း ရှိ၏။ ပုံစံ-ကိုဝ်=ကို။ ထုဝ်=ထို။

ပုဂံခေတ်တွင် ဝိသစ္စနီ(း)ကို ထည့်ရေးလေ့ မရှိပါ။ ပုံစံ-ပိယ်=ပေး။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဝိသစ္စနီအစား ဟ သတ်(ဟ်)ကို သုံးလေ့ရှိ၏။ ပုံစံ-သာဟ်=သား။ အောက်မြစ်အစား အိ၊ အတို့ကို သုံး၏။ ပုံစံ-မိန္ဒ္ဓ=မိန်၊ အတို့အိ =အတို့။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် မထည့်ပါ။ ပုံစံ-နိယ်=နေ့၊ လဆွဲကို ယပင်(-ျ)နှင့်ရရစ်(ြ)အစားသုံး၏။ ပုံစံ-ဣာင်= ကျောင်း၊ ပြု=ပြု။ ရ-ကောက်ကို ယပင်လျက် ရေး၏။ ပုံစံ-ဂျက်=ရက်။ ယ-ပင်မဲ့လည်း ရေး၏။ ပုံစံ-ကီ=ကျီ။

ယခုခေတ် ဝဆွဲ(ေ-)နှင့်ရေးကို ပုဂံခေတ်က (ေ-)ဖြင့်ရေး၏။ ပုံစံ-ကျောန်=ကျွန်။ ယခုခေတ်နှစ်ချောင်း ငင်(-ျ)ဖြင့် ရေးသည်ကို (ေ-)ဖြင့်ပင်ရေးခဲ့၏။ ပုံစံ-ဆော=ဆူ။ -ာဖြင့် ထည့်၍ရေး၏။ ပုံစံ-လာင်=လင်။ သရစာလုံးများသုံးလေ့ရှိ၏။ ပုံစံ-ဣမ်=အိမ်။ ယ-ပက်လက်သတ်အစား၊ နောက်ပစ်နှင့်လည်း ရေး၏။ ပုံစံ-ငဲ= ငယ်။

ယခုခေတ် သဝေထိုးနှင့်ရေးသည်ကို ည-သတ်ဖြင့် ရေး၏။ ပုံစံ-စည်ဝည်=စည်းဝေး။ စ-သတ်အစား။ တ-သတ်ဖြင့် ရေး၏။ ပုံစံ-ချတ်=ချစ်၊ ဥ ကလေးသတ်(-ဉ်)ကို၊ နသတ်(-န်)ဖြင့် ရေးခဲ့၏။ ပုံစံ-အစန်=အစဉ်။ သဝေထိုးရေးချက်ကို ဝသတ်(-ဝ်)ဖြင့် ရေး၏။ ပုံစံ-စဝ်=စော၊ စော်။ စာလုံးပေါင်းနှစ်မျိုးလုံးလည်း ထည့်ရေး၏။ ပုံစံ-ကျောန်=ကျွန်။ တစ်ခါတစ်ရံ အတိုကောက်ရေး၏။ ပုံစံ-အဗ္ဗုဗျ=အဖြစ်ဖြစ်။ အပိုင်းဂဏန်းသင်္ကေတများမှာ = <<=၌ + =၌၊ ဟ=၌ ။ ငြ=၌ ။ ငြ=၌ စသည်တို့ပင်။

“သက္ကရာဇ် ၅၅၉ ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်၊ တနင်္လာနေ့ ကျောင်းပြု၏။ ညောင် ၇-ပင်စိုက်၏။ သင်္ဘာ လည်း ၁၂၀ စာပေး၏။ သင်္ကန်း ၅ ဆူ၊ တရား ၁၅ ဆူနာ၏။ ထိုမြို့တန်တိုင်းပြုတုံ၏။ တန်တိုင်းလွတ်သော်လည်း သင်္ကန်း ၇ ဆူ၊ တရား ၇ ဆူ၊ ထီးသင်လျင်း ၃ ဆူ၊ သင်္ဘာအား ပေးသော်လည်း ၁၁၀၊ တန်တိုင်းပြီးခဲ့သော်လည်း ဖုန်းမှု မရောင့်ရဲကား ကူတည်တုံ၏။ ကူတည်ပြီးသော်လည်း ဘုရားပြု၏။

“ဖုန်းသည် ဇေယျသိန်ကျောက်စာ” မှ ဖြစ်ပါသည်။ “ဖုန်းသည်ဆိုသည်မှာ ကုသိုလ်ရှင်ဖြစ်၏။ ထူးခြား

ချက်တစ်ရပ်မှာ ကျိန်စာနှင့်ဆုတောင်း မပါခဲ့ခြင်းပင်။ အလှူကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့၏။ ရှေးခေတ်ပုဂံသားတို့အလှူ ဒါန၌ မရောင့်ရဲတတ်ပုံကို “ဖုန်းမူမရောင့်ရဲရကား” ဟူသောအချက်ဖြင့် တွေးမြင်နိုင်၏။ ထို့ပြင် ပုဂံခေတ်လက်မှု ပညာရပ်များကိုလည်း လေ့လာရသည်။ အထူးသဖြင့် အလှူရှင်၏ စေတနာ သဒ္ဓါတရားထက်သန်ပုံမှာ ပေါ်လွင် လှ၏။

“မိမိအသက်နှင့်တူသော မျက်စိမျက်ဆန်နှင့်တူသော မိမိချစ်စွာသောလင်။ အတို့သခင်သက်သူပျံတော်မူ ခဲ့ရကား၊ အတည်မရှိသော တရားကို သိ၍ ထိတ်လန့်၍ ရတနာ ၃ ပါးကို ရည်၍ အရပ် ၃ ပါးပြုသတည်း။ ဤကူ တွင်၌ အတိုင်းမသိ သဒ္ဓါစွာသော၊ ကြည်ညိုစွာသော နှလုံးဖြစ်လတ်၍ ကောင်းမှုအကျိုးကား ဖွံ့ခဲ့သောငါ့သခင် ၁-ယောက်၊ ငါ့မိခင် ၁-ယောက် ငါ့ခမည်း ၁-ယောက်၊ ဤသူ ၃ ယောက်ရစေသတည်းဟူ၍ အရပ် ၃-ပါးကို တည်သတည်း။

သက္ကရာဇ် ၆၀၄ ခုနှစ်ထိုး ညောင်ရမ်းကြီးသမီးကျောက်စာမှ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ အလင်္ကာ လှပထိမိပေ သည်။ လင်ဖြစ်သူ ကက်သူ အနိစ္စရောက်၍ အပူမီးကို တရားရေအေးဖြင့် ငြိမ်းသတ်နိုင်အောင် ကြိုးပမ်းနေပုံကို တွေ့ရ၏။ ပုဂံခေတ် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ စာပေအရေးအသားတို့ကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။ မြေရောင်းချခြင်း၊ သက်သေထားခြင်း၊ အတွင်းအပ ဥစ္စာခွဲခြားခြင်း စသည်တို့ပါပေ။

“နမောဗုဒ္ဓဿ။ ။ သက္ကရာဇ် ၆၂၀-ခု၊ ပိသျှတ်နှစ်၊ နံကာလဆန်း ၇-ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့၊ မထိ လိုမြေး၊ မင်းမယား၊ သိင်္ဃံသမီး၊ ဖြစ်သောဆင်းရဲ၊ အိုမင်းသောဆင်းရဲ၊ မချစ်သောသူနှင့်တကွနေသောဆင်း ရဲ၊ ချစ်သောသူနှင့်ကွေ့ကွင်းသောဆင်းရဲ၊ လို၍မရသောဆင်းရဲ၊ ဤသို့ကစသော အတိုင်းမသိသောဆင်းရဲတို့သည် နှိပ်စက်သော ခန္ဓာကို ထားခဲ့၍ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းကင်းသော၊ ချမ်းသာစွာသော မြတ်သောနိဗ္ဗာန်ကိုလျှင် ငါလိုသ တည်း”

သိင်္ဃံသမီးကျောက်စာမှဖြစ်၏။ ကျောင်းဆောက်၊ လယ်ဥယျာဉ်နှင့်ကျွန်များ လှူပြီး ဆုတောင်းစကား ဆိုပုံ ဖြစ်ပါသည်။ “ရမ္မက်နည်းသော၊ ရောင့်ရဲလွယ်သော၊ အမျက်နည်းသော၊ သနားတတ်သော၊ ပညာရှိသော၊ အကြောင်းကို သိတတ်သော၊ ဝန်မတိုသော၊ အပေးအကမ်းရှိသော၊ သစ္စာရှိသော၊ မပျက်တတ်သော၊ မမေ့လျော့ သော၊ အောက်မေ့တသရှိသော” ဟူ ဖြစ်လိုခဲ့၏။ သိင်္ဃံသမီး၏ စိတ်နေစိတ်ထားမှာ နှစ်သက်လေးစားကြည်ညို ဖွယ် ဖြစ်၏။ ထိုသဘော ပေါ်လွင်အောင် ပြေပြေပြစ်ပြစ် သိမ်သိမ်မေ့မေ့ ရေးသားထားပါသည်။

၆၃၄-ခုနှစ်တွင် ရေးထိုးခဲ့သော “မိဖုရားဖွားစောကျောက်စာ” တွင် ဘုရားတည်၊ ကျောင်းဆောက်၊ လယ်ကျွန်လှူ၊ ကထိန်ခင်းပြီး ဆုတောင်းစကား ဖော်ပြရာတွင် “လူဖြစ်သော်ကား၊ လူတကာထက် မြတ်သော စည်းစိမ်ချမ်းသာ ငါရလို၏။ နတ်ဖြစ်သော်လည်း နတ်တကာထက် မြတ်သော၊ နိုင်ငံသောအဆင်း အရောင်အဝါ နှင့်ပြည့်စုံ၍ အထူးသဖြင့်လျှင် အသက်ရှည်သော၊ အနာမဲ့သော၊ အဆင်းလှသော၊ အသံသာသော၊ အလုံးအရပ် လှသော၊ လူနတ်ခပ်သိမ်း ချစ်ခင်ရှိသော၊ မြတ်နိုးသောငါ ဖြစ်လို၏” စသည်ဖြင့် ပါရှိ၏။ ပွားစေ၏။ မာန်ကြွ သောစိတ်နေစိတ်ထား အရိပ်ထင်နေ၏။ ဤသို့ဖြင့် ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများတွင် လူ့စရိုက်အဖွဲ့များကို ဆင်ခြင် နိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် တိဗက်၊ ပါဠိ၊ မြန်မာ၊ မွန်၊ သက္ကတအသုံးများ ရင်းမြစ်အနက်များ စိတ်ဖြာများ၊ စကားပေါင်းသက် ရောက်အနက်များ စသည်ဖြင့် ဝေါဟာရကြွယ်ဝအောင် လေ့လာဆည်းပူးခွင့်ရ၏။ တန်နှင့်ကနုယ်(တနင်္ဂနွေ)၊ တန်နှင့်လာ(တနင်းလာ)စသော တိဗက်၊ အရိမဒ္ဒနပူရ၊ ဒါယိကာ စသော ပါဠိ၊ မယား၊ တန်ဆာ စသော မြန်မာ၊ စလင်(စလောင်း)၊ မင်မ(မောင်းမ)စသော မွန်၊ သမုတြာ(သမုဒ္ဒရာ)၊ ပြသတ်(ပြာသာဒ်)စသော သက္ကတဝေါဟာရ များပင်။

ပုဂံကျောက်စာအများစုသည် အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်၍ “နိဗ္ဗာန်” အသုံးကို အများအပြား တွေ့ရ၏။ အရိုး

ကို အဆန်းကွန်ပြီး ညွှန်လာနိုင်ကြ၏။ ဆင်းရဲမဲ့သောနိဗ္ဗာန်ပြည်(မင်းအနန္တသူကျောက်စာ)၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်း
ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ(မင်းဝိုင်းကျောင်းကျောက်စာ)၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းကင်းသော ချမ်းသာစွာသော မြတ်
သောနိဗ္ဗာန်(အာမနာကျောင်းကျောက်စာ)၊ ဆင်းရဲမဲ့သော စိုးရိမ်မဲ့သော မကေမကွင်းတတ်သောနိဗ္ဗာန်ပြည်
(မဟာရစ်ဘုရားကျောက်စာ)စသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို သိစပ်မြင်နဲ့ဉာဏ် အနိစ္စဓမ္မကို အတည်မဲ့သောတရား၊ သာဓု၊ သာဓုကို တောင်းလျှင်
တည်း၊ တောင်းလျှင်တည်း၊ အနန္တကို အတိုင်းမသိ စသည်ဖြင့် ဘာသာပြန်ခဲ့ကြပုံမှာလည်း ထူးခြားထိမိလှ၏။
ဘာသာပြန်ရာတွင် ရိုးရိုးသာမဟုတ်ဘဲ နှစ်ဆင့်သုံးဆင့်ဘာသာပြန်မျိုးလည်း ပြန်ဆိုနိုင်ကြ၏။ အာမနာကျောင်း
ကျောက်စာတွင် လောဘကို ရမ္မက်ကြီးသော၊ မရောင့်ရဲတတ်သောဟုလည်းကောင်း၊ ဒေါသကို အမျက်ကြီးသော၊
သူတစ်ထူးကို ညှဉ်းဆဲတတ်သောဟုလည်းကောင်း၊ မောဟကို ပညာမရှိသော၊ မိုက်သောဟုလည်းကောင်းအဆင့်
ဆင့် ပြန်ဆိုပုံဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်စာ၏ အကြောင်းအရာနယ်ပယ်မှာမူ ကျဉ်းမြောင်း၏။ အကြောင်းမှာ အလှူမှတ်တမ်းမျှသာ
ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ သို့ရာတွင် အရေးအသားပိုင်းတွင် လူးလွန်း၊ မြူးကွန်လာနိုင်ခဲ့ကြ၏။ ကုသဘုရားကျောက်
စာတွင် “အသက်လည်းရှည်စေသတည်း၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာလည်း တည်စေသတည်း၊ ဘေးခပ်သိမ်းလည်းပျောက်
စေ၊ ချမ်းသာလည်း မျက်မှောက်ထင်ထင် ရောက်စေ” ဟူ၍ ကာရန်နှောပြီး ကဗျာသဘောသက်ဝင်စေခဲ့ပါသည်။
ကျောက်စာကဗျာဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ လှည်းထောက်ဘုရားကျောက်စာ၌ အပြစ်ရှစ်ပါး၊ တန်ဆယ်ပါးလျှင်၊ ထင်
ရှားမျက်မှောက် ရောက်စေသော” ဟုပင် ရေးထိုးခဲ့၏။

ဤသို့ဖြင့် “သိုးကလေး” အစချီ ပုပ္ပားနတ်တောင်ဘွဲ့လင်္ကာ၊ “မြကန်သာ” အစချီ မြကန်သာဘွဲ့လင်္ကာ၊
“သူတည်းတစ်ယောက်” အစချီ မျက်ဖြေလင်္ကာတို့သည် ပုဂံခေတ်ပေါ်ကဗျာများ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆလာကြ
၏။ ရှင်ဒိသာပါမောက္ခကျောက်စာကား တစ်မူထူးခြား၏။ နရသီဟပတေ့မင်း(တရုတ်ပြေးမင်း)လက်ထက်
တရုတ်ပြည် တယ်တူမြို့(ပီကင်းမြို့)သို့ သွားရောက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အရေးဆိုပုံများ ပါဝင်၏။

“ဥယျာဉ်စိုက်သောယောက်ျားကား ရေသွန်း၍ သစ်ပင်ကိုကြီးစေ၏။ အညွန့်မဆိတ်တကား။ သစ်ပင်
သီးပြီးသောတည်း အသီးစား၏။ တမ္မဒိပ်ပြည်ကိုလည်း ရေသွန်းဦးလတ်သေး”

မုန်ဂိုတပ်များ ရုပ်သိမ်းရေးအတွက် မေတ္တာရပ်ခံသောကြောင့် မေတ္တာစာနှင့်ခရီးသွားစာပေတို့၏ မျိုးစေ့
သဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ မုန်ဂိုဘုရင်ကို ဥယျာဉ်မျိုးနှင့်နှိုင်းပြီး အပြေအပြစ် စကားဆိုခဲ့ခြင်းပါပေ။ ကျောက်စာများ၊
စကားပြေများ ထွန်းကားခဲ့သော ပုဂံခေတ်ကို ကျောက်စာခေတ်၊ စကားပြေခေတ်ဟူ၍ သတ်မှတ်ကြလေသည်။

xxxxxxxxxxxx

ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်၏ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ပုဂံခေတ်ကို ဤသို့ဖွင့်ဆို၏။

“မြန်မာစာပေအရေးအသား၏ အစမူလကို ရှာဖွေလျှင် ကျောက်စာကို တွေ့ရှိရသည်။ စင်စစ်အားဖြင့်
ကျောက်စာသည်ကား မြန်မာစာပေ၏ အုတ်မြစ်ကြီးသဖွယ်ပေတည်း။ ထို့ကြောင့် မူလပင်ရင်းဖြစ်သောကျောက်
စာကို သေချာစွာ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကာ ကျောက်စာထွန်းကားရာဖြစ်သော ပုဂံကောင်းစားသည့်ခေတ်ကို တွေးရှု
သင့်သည်”

ပုဂံကျောက်စာများတွင် အလှူရှင်(သို့မဟုတ်)ဘုရားစေတီ၏ အမည်ကို အစွဲပြု၍ ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ပုံစံ
အားဖြင့် ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာကိုပင် မြစေတီကျောက်စာဟု ခေါ်ဆိုကြပုံမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်စာပါစာ

သားကို အလှူတင် ပါဝင်သည့်ရဟန်းသင်္ဃာများ(ဝါ)သက်ကြီးများက ရေးသားပေးခြင်းဖြစ်ရာသည်။ ထို့နောက် စစ်ဗိုလ်များ(ဝါ)စာချိဗိုလ်များက ကြီးကြပ်၍ စာထွင်းသမားများက လေးထောင့်အက္ခရာများဖြင့် ထွင်းထုပေးခဲ့ကြပေလိမ့်မည်။

ပုဂံခေတ် ကျောက်စာများအရ ထိုခေတ်စာပေ၊ သမိုင်းရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ စီးပွားရေး၊ အနုပညာစသည်များကို အကဲခတ်နိုင်ပါသည်။ ဦးခင်အေးက “ရှေးခေတ်မြန်မာစကားပြေ”စာတမ်းတွင် “ပုဂံသားတို့သည် အချက်အလက် အလေးကဲသောစကားပြေနှင့်စေတနာဖော်ပြမှု အလေးကဲသောစကားပြေတို့ကို မတူသောစိတ်စေတနာသွင်ပြင်များအဖြစ် ကွဲပြားစွာ ရေးနိုင်စွမ်းရှိနေပြီဟု ဆိုနိုင်ကောင်းပါသည်” ဟုလည်း အကဲဖြတ်ခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးခေါင်းဆောင် အနော်ရထာ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်ရှင်အရဟံ၊ စစ်ရေးခေါင်းဆောင်ကျန်စစ်သားတို့၏ မှန်ကန်သော ဦးဆောင်မှု၊ ပုဂံသားတို့၏ ညီညွတ်သောဦးဆောင်ရွက်မှုတို့ကြောင့် ရှေးခေတ်ပုဂံပြည် သာယာဝပြောခဲ့ပုံကို ဆရာဇော်ဂျီက ဤသို့ ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသတည်း။

“တရားငယ်မှန်
ရှင်မြတ်ကယ်ထေရ်အရဟံနဲ့
ပြေပုဂံနော်ရထာဖုန်းငဲ့ပြင်
ပြည်လုံးညီညာတော
ဤကမ္ဘာမှာ ပြည်မြန်မာရယ်လို့
ဝင်းခဲ့သတဲ့၊
သည်မင်း သည်ပြည်ထောင်ဖြင့်
မလေးမောင်ချစ်မငြီးနိုင်ဘူ
ရွှေစည်းခုံခြေတော်ရင်းဆီက
ခေတ်ဟောင်းစံ ပုဂံသီချင်းကိုဖြင့်
ညှင်းခဲ့ကြောင်း”

မောင်နေလ

ရည်ညွှန်းကိုးကား

- ၁။ ပုဂံ-ပုဂံစာအုပ်တိုက်
- ၂။ ပုဂံကျောက်စာလက်ရွေးစင်-ပါမောက္ခဦးဖေမောင်
- ၃။ မြန်မာစကားပြေစာတမ်းများ(ပထမတွဲ) စာပေဗိမာန်
- ၄။ မြန်မာစာပေသမိုင်း-ဦးဖေမောင်တင်
- ၅။ အထက်တန်းကဗျာ လက်ရွေးစင်-ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ

မှတ်ချက်။ ။၁၉၈၀-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း၊ စာမျက်နှာ(၉၇ မှ ၁၀၀ ထိ)လာသော ဆောင်းပါးကို ပြန်လည်၍ စာစီရိုက်ထားပါသည်။